

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Isretyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre . . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona

Tantitókknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetés,
nyilatkozat és egyéb felszólítások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . . . 60 fillér.

Nyitdíj:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Interpelláció.

Rimaszombat, 1894. június 12.

Régi igazság, — nem is igen kísérli megdönteni senki, — hogy a nemzeti haladás, — a politikai és társadalmi emelkedés — leghatalmasabb tényezője mindenkor, de különösen a civilizáció utolsó két századában az irodalom és a művészet volt. Ma már el sem lehet képzelni egy nemzetet kincstárának e két legdrágább ékköve nélkül. Nemzetek, „világrészek“ dicsőségei, büszkeségei azok, melyek szellemi, erkölcsi tartalmából milliók és milliók merítik a jónak és nemesnek fényét, ragyogását.

De hát, valóban kár ily elavult ideákkal előhozakodni itt. Mert annak, hogy Gömörmegyében az irodalom és művészet azon tiszteltben részesülne, a melyet méltán megérdemel: nyomát látni egyáltalán nem lehet. Vannak kiváltságosan magas röptű, érzésű és gondolkozásu alakjai most is e megyének, de hiszen elég utalnunk annak az indi-ványnak a sorsára, melyet Hanvay Zoltán — ez az elkeseredett, nemesen érző és világosan gondolkozó ember — csak nem régeből tett, s a melyet azóta oly lélekemelő közönytől — szinte versengve hallgattak agyon, — s ez indítvány sorsában szemlélhetjük legnagyobb részének végzetét azon ideális eszméknek, melyek megyei közéletünkben a legjobbak lelkéből néha kitornek.

Nem szívesen mondjuk ki a kemény ítéletet, de mikor alkalmunk és különösen okunk van rá: bűnnek tartanók elhallgatni benső meggyőződésünket. Az a sajtó, mely nem tesz egyebet, mint hogy a napok hiu kedvteléseit vagy botránnyait regisztrálja a *jelenkor* ujságszomjának lecsilapítására anélkül, hogy azokról való bírálatát az *utókor* számára feljegyezné, csak olyan munkát végez, mint az az utazó, a ki feljegyezi naplójába a községek neveit, melyeken áthaladt, de semmit sem tud mondani arról a mit *látott*.

Mi feljegyezzük hűségesen. Éljen bennünk bántalom a hiúság megsértéseért: becsületes tö-

rekvésünk napszamos munkája közben azt nem érünk rá érezni, s ha fájna: akkor is enyhít a tudat, hogy az igazi optimatások velünk vannak. Vagy lesznek.

Nemzeti életünk egy nevezetes fordulópontjának megünnepléséhez készül Magyarország. A nemzeti öntudatnak és a kultúra megizmosodásának élénk jeléül üdvözlük országiszerte a gondolkozók azt, hogy a monumentális ünnepély fénye a kulturális és különösen az irodalmi és művészeti alkotásokban fog a művelt világra szétragyogni. Magasabb intellektuális színvonalon álló testületek legalább ilyen irányban keltek versenyre. Emlékszobrok, oszlopok emelése, történelmi jelentőséggel bíró helyek megjelölése a program kiváló pontjait képezik és különösen kiemelkedik a törekvés arra, hogy a nemzeti történelem egyes részeinek — a monografiáknak — létrehozása által tüntetessék ki a magyar nemzeti társadalom s állam megalakulásának és fejlődésének azon folyamata, melyben a nemzetet összetartó egységes szellem ezer esztendőn által a *mai* magyar államot megalkotta.

Az ezer esztendő nagy, dicsőséges és viszontagságos élet minden tanúsága bizonyára a történelem lapjain foglalható össze. Nem kell ezt magyarázni; a józan ösztön rávezeti a nemzet jobbait, s a monografiák — nemzeti történelmünk ezen egyes részecskéi — készülnek lassan, lassan.

Például nálunk Gömörmegyében: nagyon is lassan. Mióta az újabbkor figyelmét e tárgyra irányozta a közszükség érzete, alig tudok e téren mást említeni, mint szegény boldogult Mikulik Józsefet, a kit sirba vitt megyéjének a pora; meg Findura Imrét, ki annyi lelkesültséggel gyűjti az orvosságot, hogy érzéketlen szülővárosának az idegeit életre galvanizálja.

Mi ez Uraim? Önök-e azok, a kik a megye legjobbjainak a helyén ülnek? Önök-e azok, a kik nem tudják, vagy nem akarják meglátni azokat, a kik saját szívüknek nemessége, gon-

dolkozásuk fenkölsége által az apró politikai perpatvarok zajából kiemelkedtek és nagyobb feladatra is méltó buzgalommal igyekeznek — csupa hazafiságból — arra, hogy a multak tanúságait a jövő számára kihalaszszák?

Megmondtuk a megyének, mit várunk tőle a milleniumi ünnepélyek alkalmára; várjuk a választ, a melyet bölcsessége határozni fog. Nem ajánlhatjuk neki, hogy egy megyei monografiát irasson meg két-három esztendő alatt mert ez már ugyis lehetetlen, később majd buzdítani fogjuk annak megírására.

De Rimaszombatnak itt van készen. Előbe hozza jó szívet, eltelve szülővárosa iránti meleg szeretettel egy fáradhatatlan buvár. Az ember igazán nem tudja, mit gondoljon. Más város két kézzel kapna rajta és ugyancsak törné a fejét, hogy miképen segítse elő a munka megjelenését; — Rimaszombatnak nem kell. Vagy hát mit gondoljunk, mikor arról értesülünk, hogy a Findura „Rimaszombat történeté“-re éppen Rimaszombatból összesen *tizenöt* előfizetés érkezett be?

Hát a nemes város hol maradt? Mi ugy vagyunk értesülve, hogy a közgyűlés elhatározta 150 példánynak a megrendelését. Ezt is tulságos eseménynek tartjuk Rimaszombat városának legalább ezer forinttal kellene jutalmaznia azt, a ki multjának történetét annyi szorgalommal, tudással és szeretettel írja meg, mint Findura megírta. — De még csak annak a 150 példánynak az árát se adták ki!

Tisztelettel kérdezzük szabadalmas Rimaszombat városát: — és ha feleletet nem kapunk, ezt az interpellációt bizonynyal lesz a ki magáévá fogja tenni, — mit és mikor szándékozik áldozni arra a nemes célra, hogy multjának történelme megjelenhessék?

Megvagyunk győződve, hogy ez a város — Findura által oly szépen megírt — multjához nem lesz méltatlan akkor sem, mikor annak a multnak és egyik legderekabb fiának a megbecsüléséről van szó.

T Á R C Z A.

Mi' szép a föld....

Mi' szép a föld, mi' szép, mi' bájos!

Tavasza, ha levelét bontja
A hajló ág; völgyre, halomra
Arany fényét kéklő meny ontja.

Madár daltól hangos az erdő.
Virág nyílik a zöld mezőben.
Illatba, harmatba fűrésztől
Sugárit a nap, lemenőben.

Illat között, harmatba' ébred,
Tenger gyanánt amíg előnti
Peremét a derengő égnék.
S száz énekes dala köszönti.

Völgy és halom kitarja keblét.
Arany fátyolt terít magára.
Keblen ezer rózsza virul, hajt
A csapodár szellő esőkjára.

Édes, esodás, izgalmas érzés
Támad és hat át egész világon.
Kéj-gyönyörtől reszket a rózsza,
Zöld level a harmatos ágon.

Himes mező hűvös patakja,
Hűs habja is betelve kéjjel:
Enyelelve, játszva fut a le-
Belé hulló rózsza levéllel.

Mily kedves a kikelet, mily szép,
Erdő, mező dalolva mondja.
Rímbe' esacsog a futó esermely,
Hymnust zeng a rózsza, falombja.

Hymnust dalló lány szele, ringó
Szellője a tavaszi tájnak . . . .

Mi' szép a föld, mi' bájos! rajta

Az emberek minő silányak.

Borsody Béla.

Kazinczy és Vörösmarty.

„Addig éneklék az Árpádiánokat, hogy
végre belé esomörülünk.“ Kazinczy.

Ha a Kazinczy és Vörösmarty között kifejlődött viszony jellemzésére csupán jellegemét használnám, eleget mondtam volna; de történelmi fejlődésében akarván feltüntetnem, azt a pontot kell kikeresnem, a hol a két férfi egymással először találkozott.

Vörösmarty már nem tartozott azon írók közé, kik első fellépésük előtt vagy közvetlen azután tanácsért Kazinczyt keresték fel. Reá valami nagy hatással Kazinczy sem közvetve sem közvetlenül soha sem volt. A lelkében levő égi szikrát tanulmányozásai közt Baróti és Virág művei táplálják egy ideig, sőt Berzsenyi megismerése előtt Virág volt esodálata tárgya s a minta, melyet követni kezd. Kazinczy munkáival 1822-ben ismerkedik meg először, de a tulságos eszményítés, elvontság, lelkét; mely nemzeti multunkon s a zöld repkénnyel bevont váromlásokon szeretett merengeni, nem hatották meg, inkább talált élvezetet Berzsenyi tüzes, hazafias ódáiban, mint a classicismus nagy mesterének gyöngéd érzelmeket, szelidített fajdalmatokat zengő költeményeiben. A nyelvben mestere Révai nyelvtana, a nyelvkezelésben Berzsenyi.

Midőn Vörösmarty Pestre jött, az Aspasia munkatársával ismerkedik meg közelebről legelőször, kik, mint ő, első zsenyéivel, kedvező fogadtatásra nem találtak Kisfaludnál. Ez az ismeretség hozta közelebb érintkezésbe őt Kazinczyval. Az Aspasiában megjelent két költeménye vonta rá a széphalmi mester figyelmét s lelkesültségének a Kovasóczyhoz írott levelében magasztaló szavakban ad kifejezést. A levelet Kovasóczy Vörösmartyknak megmutatta s ő mintegy kötelezve érezte magát, hogy e figyelmét megköszönje. Így kezdi meg Vörösmarty 1824. febr. 18-án a levelezést, melynek első darabja az említett körülményre vonatkozik. Nincs ebben már oly lelkesedés és tűz, mely a Kazinczyhoz közeledő írók első leveleit jellemezni szokta, nincs az a mély hódolat, mely amazokat mintegy hízolgókké teszi. Egyszerű, komoly hang vonul rajta keresztül, mely még a jövőre sem kéri ki tanácsát,

figyelmét. Lehet, hogy ezt némelyek Vörösmarty szerénységében fogják keresni, de én Vörösmarty egész ellentétes irányában találok annak okát.

Ő Kazinczynak osztatlan elsőséget nem ad, helyes ízlését elismeri ugyan, de arról tulságos magasztalással nem ír, pedig akkor még azon irókkal barátkozott csupán, kik Kazinczy érdemét feltétlenül elsőnek ismerték el e hazában. Mi lehet ennek oka? Semmi más, mint már ekkor a köztük meglévő elvi különbség. Vörösmarty Kazinczy munkáit ismerte s bármily tökéletesek is azok a maguk nemében, reá hatással nem voltak, azoknak utánzását ezéül nem tűzi ki. Elismeri, hogy a nyelv megújítása az ő érdeme, noha ez elismerésből is sokat levon a Révai nyelvtana, de költészetét a magyar érzelmekkel megegyezőnek, így irányadónak nem tartja s nem is tarthatta.

Bármily hideg e levél, bármennyire nem szól is magasztalólag, mihez Kazinczy az ifjak részéről szokva volt, mindazáltal Kazinczy, noha beteg volt, siet a válasz adással: „Örvendek, hogy körünket veled látom szaporodni. Sokat várok tőled, mert jó jel, ha a kezdő nem félig-érettet ad.“¹⁾ Ha „körünket“ kifejezés alatt a classicismust s a „nem félig-érett mű“ alatt a classicismus szellemében írott munkát értett Kazinczy, ezen nem lehet esodálkozunk. Vörösmarty addig megjelent költeményei, a Zalán közölt részletén kívül, a Virág, még inkább a Berzsenyi hatása alatt állottak. E két író, az antik világ szeretete által sokban megegyezett Kazinczyval s e bélyegüket, ha nem az istenek emlegetése által is, hanem szellem és formában rányomták Vörösmartyra is. Csoda-e hát, ha Kazinczy Vörösmartyban saját irányát látta?

Az így megkezdődött levelezés és szorosabb viszony Vörösmarty márczius 25-iki levelével, melyben életét s eddigi dolgozatait ismerteti, minden nagyobb félrcértés vagy összeütközés nélkül megszakad. De történt ez alatt valami, mi nagyobb hatással volt ugy az egyik, mint a másik félre az összeütközésnél is.

1825. augusztusban megjelent „Zalán futása“, az a

¹⁾ Kazinczy F. levelezése Kisfaludy K. és kör. 109.

A dalárda ünnepeltetése.

A rimaszombati polgári olvasókör múlt vasárnap, Tolyó hó 10-én, délután pompás mulatságot rendezett a rimaszombati dalárda tiszteletére, azon alkalomból, hogy a dalárda a furaei országos dalversenyről győzedelmesen került haza. A kedélyes mulatságon az egész dalárda testületileg jelent meg az olvasókör kertjé helyiségében, hol Szabó Lajos és Csillag Mór jegyzők szívélyes szavakkal, a nagyszámu polgárság pedig lelkes éljenzéssel üdvözölték az érkező dalárokat.

Öt óra tájban felhordták az ételket és italokat s nemsokára megereedtek a lelkes felköszöntők. Ezek sorát Szabó Lajos, a polgári olvasókör jegyzője, kezdte meg a következő szép pohárköszöntővel:

„Urain! A „Rimaszombati polgári olvasó kör“ akarataiból elfoglalt álláson teszi — ezuttal igen kedves — kötelességem, hogy e szerény lakomán először én emeljek poharat, és pedig azok jöletéért, kiket mai napon vendégekkül — ismételve is — melegen üdvözölni szeren esénk van. — Teszem ezt annál nagyobb örömmel, mert úgy vagyok meggyőződve, miszerint ezen alkalom jelentőségét polgári körünk minden tagja — velem együtt — átérzi s nagyra becsüli — mivel e naphoz egyleti életünk egyik kiváló mozzanatának emléke leszen fűzve — Epen ezért urain, talán úgy illenék hozzánk, — a bázi gazdához, — hogy azon koszoruba, melyet elismerésünkben nyújtunk a „Rimaszombati dalárda“-nak, néhány nem hervadó virágot is tűzzünk magasztaló szavainkból. — Ámde a mi esekély hatású szavaink semmit sem jelentenek akkor midőn fényesen ragyogó jelek beszélnek azon diadalokról, melyeket vendégeink testülete nehéz, de kártartó küzdelem árán aratott. — Diesőítés helyett tehát fogadjá tőlünk szivesen a „Rimaszombati dalárda“ hazafias hódolásunkat azért, hogy megmutatta, miként kell a nemes ezélokot — minden akadályokon át győzedelmesen elérni, — fogadjá őszinte szeretetünk kifejezését azért, hogy megjelenésével kitüntette körünket, melynek nevében jelenlévő tagjaival együtt, óhajtom, hogy a dalárda még több, még sok győzelmet aratva, éljen, viruljon sokáig, méltó örömeire, büszkeségére városunknak és közönségének. — Éljen!”

Riadó éljenzés bizonyította, hogy a szónok az egész derék olvasókör érzelmeit híven tolmácsolta. A dalárda meg tusnak zendített rá egy pompás népdal egyveleget, melyet Váry János — a nagy gyászja miatt innen távollevő derék karnagy — szerzett.

Azután dr. Szabó Samu megyei főorvos — a dalárda elnöke — annak nevében talpraesett tőszóban köszöntö meg a szíves figyelmet. Elmondta, hogy a dalárda sikerének a gyökere Rimaszombat város polgárságának a szívében van, melynek mindig meleg lelkesüléséből merítette a dalárda igyekezetének illetét; poharat a polgárság s különösen az olvasókör jóvoltára, felvirágozása-áa üríti.

Az őszinte érzelm hangján elmondott lelkes szavaira hatalmas éljenzés felelt.

Majd Csillag Mór, az olvasókör jegyzője dr. Szabó Samut, a dalárda elnökét köszöntötte fel sikerült toasztban, az elnököt, ki minden szépért, jóért hevülő nemes lelkesedésével és áldozatkészségével a sokáig alvó dalárdát új életre serkentette, és Váry János karnagyot, ki fáradhatatlan szorgalmával a dalárda diadalát hatalmasan előmozdította. Mihályi Lajos ismét a dalárda működő tagjait éltette. — Közben s utána a dalárda szebbnél szebb dalokat énekelte, s az igazán élvezetes és kedélyes barátkozás, a két egyesületnek mintegy 130 tagja között, egész az éjféli órákig eltartott.

Rimaszombat szabadalmas város története.

Findura Imre, Rimaszombat szülötte, szorgalmas történetbír, *második teljesen átdolgozott és bővített kiadásban* becsátja közre fennebbi czim alatt szülővárosának érdekes és viszontagságos történetét. — A nagy apparátussal készült, derék munkából megjelent az *első füzet* (Budapest, 1894. 112 lap), mely fogalmat nyújt az

mű, mely első hatalmas fejlesztésapás a classicismus már elévült fájára, mely, mit Kisfaludy megkezdett, a romanticismust diadalra juttatta; az a mű, mely Kazinezy kezéből kiveszi azt, mivel eddig minden író magához vont s az ő legdicsőségesebb munkája volt, a magyar költői nyelvet. A „Zalán útasa“ oly költői ódában jelent meg, midőn a lelkek a haza ügyéért leginkább forrongtak s talán a közérzlet hangja nyer benne kifejezést, midőn hatalmas hangjával felriasztja a nemzetet:

„Régi diesőségünk, hol késel az éji homályban?
Századok ültenek el, s te alattok mélyen enyésző
Fénynyel jársz egyedül — — — — —
— — — — — Oh hon! meghallasz-e engem,
S nagyra törő tehetős fiaid hallgatnak-e szómra?“

S még ugyanez évben Kisfaludy Aurórájában napvilágot lát „Cserhalom.“ Egy másik hatalmas tényező a romanticismus győzelméhez, egy másik költemény, melyben az új szellem még eddig nem hallott csodás hangon szólal meg:

„Kétes az ütközetek forgása: Sajóra, Mohácsra
A jó hontú ma is könyezve tekint, de ki retteg
Hallani a harezot, melyet László keze harezolt?
Cserhalom! a te tetőd diadalnak büszke tetője.“

E két költemény, melyet a többi is követett, megjelenésével Kazinezy küldetése be lett fejezve. A classicismus megbukott.

„Más faj állott a kihunyt helyére.“

A gyöngéd érzelmek helyére, harezzi rivalgás kerül,

„... Jobogós kopjak és kardok aczéli
Szeldelik a levegőt: villog, dörög a hadi környék.
Látom, elől kacagányos apák, s heves ifju leventék
Szaglódot lovakon mint törnek halni vagy élni,
Zászlódot látom Bulesz, s szemem árja megindul.“

A „Lengeséghez“ s más elvont tárgyak helyett események flynak le előttünk, az elvontság helyett a közvetlenség. Hangos szavára visszarepülnek a régi istenek a ködös Olimpra, a görög-római regevilág ki lett küszö-

egész monographia értékéről — az ujonnan való átdolgozás és bővítés mértékéről

Maga e füzet csaknem akkora terjedelmű, mint szerzőnek korábbi egész munkája, holott ezt még más két füzet fogja követni s így a munka *terjedelmében megháromszorozódik*. — Ez mutatja egyuttal az újabbban felkutatott adatok bőségét és azt a minden dieséretre méltó hangyaszorgalmat, melyvel szerző — sok évi fáradság árán — Rimaszombat multját a lehetőség felde-riteni igyekedik. — Hazánkban — jó lélekkel el lehet mondani — kevés város diesedik ilyen hűsleges történetíróval, Gömörvármegyében pedig egyetlenegy sem — Rendszeres összefoglalásban kinyomatva én Gömör egyetlen más városának történetét sem ismerem

A tudós *Balogh Béla* szép köszöletével írta meg Putnok történetét, de e nyomtatásra valóban érdemes munka mindaddig nem látott napvilágot. — *Mihályi József* korai halála akadályozta meg abban, hogy Rozsnyó történetét a Fındurához mérhető széles alapon s hasonlóképen tudós történeti módszer segítségével megírhasa

Fındura Imre munkája nem egy jóakaratu dilettans műve többé, mely a komoly történetírás mezején több elnézésre, mint kritikára tarthatna számot, hanem egy, a mai kor színvonalán álló igazi hivatottságról tanuskodó dolgozat, mely bátran néz a kritika elé s különösen a felhasznált forrás-művek sokaságával szinte megplei az embert. — A megjelent első füzetben 64, mond, *hatvan-négy* forrásműve, és pedig első rangú, részint magyar, részint latin és német forrásokra történik hivatkozás. Ezeknek kivül vannak a közölt szép számu okmányok és levéltári kézi-iratok — Ugyanevak a füzetben foglaltatik négy nemz.etség-táblázat, a *Vanha, Forgách, Szécheni, Losonczi* családoké és két ábra, n. m. a *rimaszombati bronzkori kincsek és Széchy család czimere*.

Szerzőnk Rimaszombat multjában 4 korszakot vesz fel: I. A legrégebb időktől a tatárdulásig 1241-ig II. Széchy Tamásnak a város földesurának intézkedéseitől (1335) a nagy tűzvészig (1506-ig). III. 1553-tól II. József kegyelmes kiratáig. IV. 1768-tól korunkig.

Az első füzet tartalmazza a két első korszak történetét s bevezetésül a város fekvését, területét, határait, népességét a különböző korszakokon keresztül.

Nagy tudással, hosszabban foglalkozik szerző a történelem előtti időkkel, de pozitív bizonyítékok hiányában — természetesen — könyvének ez a része inkább csak egy érdekes és tudományos elmefuttatás, mint história.

Egyes, a város területén lelt tárgyakból, főleg az 1867-ik évben talált bronzkori kincsekből azt lehet következtetni, hogy Rimaszombat környékén már a legrégebb időben laktak emberek.

Azt sem lehet tudni, hogy a magyarok bejövetele után kik telepedtek ott meg. Környéke 1268-ban — a tatár dúlás után — mint *Ryma várispánság* szerepel. Legnagyobb városa *Rimaszombat*, mely e néven egy 1270-ben kelt okmányban fordul elő legelőször. — Mindaz, a mit a város elnevezéséről Szent-Istvánnal, Róbert Károlylyal meg Zsigmond királylyal összekötnek, mint pusztá népies hagyományok, a mesék országába utasítandók.

A várost kezdetben a kalocsai érsekék bírták. *Vanha II. István* érsek az odatelepiült bányászoknak és polgároknak 1268-ban kiváltságot adott. — A váltság-lévlé közölve van. — A tatárduláskor valószínűleg Ryma várispánság megszűnt és 1334-ben Rimaszombat Hontvármegyéhez esatoltatott.

Ez időbeli bírtokosai a *Széchyek* valának, mely családnak legkitünőbb tagja, erdélyi Vajda Tamás eszközlé ki Róbert Károlytól, Rimaszombat híres szabadalom levélét (1335) E levelet szerző szóról szóra fordítva közli. Meg kell jegyezniünk, hogy a *Széchy és Szécheni* családok közötti viszonyt felderíteni szerzőnek sem sikerült teljesen, s ma is könnyen megeshetik, a mi *Ruppál* megtörtént, hogy a két családot identificáljuk. Mindkét név előfordul Rimaszombat bírtokosai között. Szerző fejtegetései engem arról győztek meg, hogy a dolog így áll:

Róbert Károly király Rimaszombatot, rokonának és hű emberének, Széchy Tamásnak ajánlékozta, a ki oldalági összeköttetésben állott a rimaszécsi Széchyekkel,

bölvé: Hadur, Ármány harezolnak az alpári rónán, tálotsok éneketől hangzik a bodrogi berek, égből leszállott tündér üldözi a szép Hajsztát, egy kis nemtő őrzi a Bodrog partján alvó népet: szelid égi lények őrzik a derék harezosokat: a régi elavult római regék helyett új, a magyar fölnek s léleknek kedves mesevilág tárul fel.

Hszén régen ismerte már ezeket a magyar, csak nem tudot nekik nevet találni! Vörösmarty ragyogó képzelődése a classicismus korlátai közé bele nem férhetvén, szerenéses kezekkel s erővel széttörte azokat, alkot egy új irányt, melyre saját kora, honja viszonyai nevelték, megalkotja tartalomában a romanticismust, még pedig távol minden idegen, német vagy franczia befolyástól, tisztán nemzeti alapokon.

De nagy változást hozott létre e két mű a kifejezések, a nyelv költői használatában is. A költői nyelvet eddig Kazinezy alkotta meg. Ő hozott be abla lágytságot, rövidséget, simaságot, különböző műfajokhoz megfelelő árnyalatot, „színt“: azt erőben és jellemzettségben magas fokra emelte. Kazinezynek e munkáját Vörösmarty első fellépésével már tulszárnyalta. Mindazt, mit Kazinezy idegen nyelvek mintája után és szellemében honosított meg a nyelvben, Vörösmarty tisztán a magyar nyelv tulajdonságai és szelleme szerint alkotta meg. Előtte a banya nem az idegen nyelvek, honnan szépségeket kutaszon, hanem maga a magyar nyelv. „Valami búbáj van nyelvében, — mondja Gyulai — a melyet lehetetlen analýsálni.“

Mit Berzsenyi csak kezd, t. i. egy ismert szónak más, új, átvitt értelmet adni, nagy szerenésével használja s nem lesz érthetetlen soha. Vörösmarty újítása nem annyira szóalkotásban, bár ezeket is csinál, hanem a kifejezések az u. n. költői dictió kellemetes, erőteljes megalapításában rejlik. Az ilyen kifejezések: „ajakát hadi dalnak eresztvén“, melyek még eddig ismeretlenek voltak, benne lelik megteremtőjüket. Nyelve hangzatos, növesű, erődus, az általa rajzolt jelenetek természetéhez simulékony; a disztó, erősítő jelzők megtalálása és használatában szerenés, soha sem látszik keresettnek.

*) Vörösmarty összes munkái. Gyulai Pál XXXIX.

ugyanis apja *Péter* testvére volt *Dénestnek* a rimaszécsi Széchy-familia tulajdonképeni alapítójának. Széchy Tamás ugyanevak Róbert Károlytól ajánlékba kapta a nógrád-megyei Széchenyt is, a Pannon utódai Szécheni nevet vettek fel. E család már a XV-ik században k halt, tehát nem egy a ma is virágozó Széchenyi család!

A Szécheniek kihalása után Rimaszombat leányágon a *Losonczyakra* szállott. Losonczyaktól a *Forgáchok* örökölték. — Közben — egy időre — a huszíták is hatalmukba kerítették a várost. A esekek uralmáról azonban — adatok hiányában — biztosat szerzőnk nem tud mondani. E kor tárgyalásánál nélkülözte gróf Teleky J. *Hunyadyk korát és dr. Csányk D. Magyarország politikai földrajzát* a Hunyadyk korában, mely egyben-másban tán mégis igazíthatta volna. — Egyébként sok érdekes adatot gyűjtött össze a huszíták koráról is, melynek Gömör történetírója sok hasznát veheti. — Egy lapszra azonban felhívom a nagyérdemű szerző figyelmét Ő, mikor a jó öreg Perjesi András, a ki ékes rigmusokban írta meg Rimaszombat történetét, azt a hibát követi el, hogy 1424-ben a várost reformátussággal lakatja, méltán teszi jegyzőbe, hogy a reformáció megindítója Luther Márton akkor még a világon sem volt (l. 90. l.). — s ime ő maga is — bizton hiszem — elnézésből hasonló hibát ejt. — A 107. lapon ugyanis ezt írja: „Mikor Mátyás 1460-ban a serki várat és vele Rimaszombatot is bevette s amant Lorántffy Györgynek adományozta, Tamásfalán akkor már az ágostai vallástételt követték. — Hát bizony Luther még ebben az esztendőben sem volt a világon!”

Az első füzet az 1506 ik évben dühöngött órási tűzvésszel végződik, minek folytán II. *Ulászló* király Rimaszombat lakosait 8 évre minden teher alól felmentette. E felmentő királyi levél szövege is közölve van.

Ime az első füzet tartalma nagy vonásokban.

A második füzet — mely szerző szíves értesítése szerint — júliusban hagyja el a sajtót. Rimaszombat legviszontagságteljesebb történetével foglalkozik. Már a fejezetek pusztá címzeiből gyaníthatjuk, hogy a város története a megkezdett széles mederben foly tovább, nemcsak, hanem a pozitív adatok bősége következtében, a II-ik füzet az első érdekességre s értékre is bizonyosan meghaladja.

Abban a szerenéses helyzetben vagyok, hogy a következő füzet fejezetének címzeit tájékozás végett ide íktathatom Tehát: 23. A török hódolást megelőző évek. 24. Két királyi szabadságlevél. 25. István mester babonás könyvéről. 26. Szabotka várkastély (képpel.) 27. Adatok a czéhek történetéhez. 28. A protestantismus befogadása. 29. Több rendbeli kiváltságok. 30. Újabb adatok a kereskedés és ipar történetéhez (képpel.) 31. Rimaszombati közbirtokosok. 32. Bethlen Gábor átvonulásai. 33. A linczi békekötés előzményei. 34. A Thökölyek. 35. Az 1706-iki árszabás. 36. Rimaszombat fölénye a vármegyében. 37. A város pallosjoga. 38. Vallási egyenetlenségek.

Látható, hogy szerző sem időt, sem fáradságot nem kímél, hogy életének egyik szép feladatát, szülővárosa történetének megírását minél hívebben teljesíthesse. Erre nemes ambícionál, lelke titkos sugalatánál egyéb nem sarkalja. Még a minek önként kellene őt fölkeresni, szülővárosának s e város polgárságának elismerése és buzditó pártolása sem kíséri. E részvétlenség a mily megfoghatatlan, ép annyira bántó. — Szinte szégyenlem lenni, hogy szerző derék munkájára 15, mond *tizenöt* előfizető akad. — En Rimaszombatot úgy ismerem, mint a mely minden szépért és jóért lelkesül, a mely nemcsak szóval, de tettel is mutatja áldozatkészségét. — Hát csakugyan nem volna ott több tizenöt embernél, a ki városa történetét iránt érdeklődik? Nem akarom hinni! Itt valami félreértésnek kell lenni. Felette kívánatos, hogy e félreértés megszűnjék, nehogy annak szorgalmas szerzőnk munkakedve s ez által a város története vallja kárát. Rimaszombat polgáraitban bizonyára lesz annyi generositás, hogy városuk történetíróját nem hagyják magukra, hanem pártolásukkal lehetővé teszik a mű megjelenését. — Vagy esalódom talán? S. Szabó József

Hírek és vegyesek.

A Baksay-jubileum programja. Főgimnáziumunk nagyérdemű tanárának e hó 23-án, szombaton lefolyó

Ez volt az a két tulajdon, t. i. a költészet tartalma és nyelvének megváltoztatása, mi Vörösmartyt egyszerre nagygyá, az utánzás példájává tette; ez a két tulajdon, mely a classicismust egyszerre elmultnak, tuhaladottnak tüntet fel s a romanticismust diadalra juttatta. Ugy tünt fel a két irány ezután a közönség előtt is mint tenyésző föld és annak gyümölese. A classicismus t. i. megadta az alapot arra, hogy a romanticismus fényes épülete rajta felépüljön; teremtet nyelvet, olvasó közönséget... a romanticismus számára, melyet ez aztán még szebbé, illetve nagyobbá tett.

Zalán futásának és Cserhalomnak megjelenése után a Kazinezy ódon irányának napjai meg lettek számlálva. Fennállott még egy ideig, a vezér iránti tisztelet bizonyos kíméletet parancsolt iránta, ugy a közönség mint az írók részéről, de Kazinezy sirjának behatolásával a classicismus is örök nyugalomra helyezte maga a kor. Kazinezy küzdött az új irány ellen esendesen, zajtalanul, de eredmény nélkül Mily sietséggel igyekszik egy-egy feltűnt fiatal óriást, ha az hozzájárul, a magaeának tartani, irányánál dieséretet, magasztalásokkal megtartani s midőn ez nem sikerül, erős boszut nem áll ugyan, belenyugszik a sors, a fatum akaratába, hiszen classicus volt, elhalgat. Kisfaludy Auróráját nem pártolta, Vörösmartyval szintén ilyen formán tett, levelére nem válaszol s a megkezdett viszony közöttük félbeszakad.

Midőn Zalán futása és Cserhalom megjelenik, nem csak a közönség, hanem az íróvilág is el van ragadotva. Mindenkinek van dieséro, magasztaló szava a mű és író-jához. Vörösmarty egyszerre hódította meg a közönség és írók szívet. Fáy, Kulesár, Szemere, Kisfaludy, Horvát István más-más irányban ugyan, de el vannak ragadotva s lelkük hevével üdvözlik a régi diesőség dalosát s fogadják be köreikbe a 25 éves ifjut. Toldy azonnal eszthetikai értekezést ír az eposzokról, belevesve az egyes nagyok magasztalásait. Mindenkinek van dieséro szava az ifju költőhöz

Csak Kazinezy hallgatott.

Őt nem hatotta meg Zalán sem Cserhalom.

(Vége következik.)

Tisztelettel van szerencsénk értesíteni, miszerint ön által folyó év és hó 26-án történt felkérés folytán az ön és Balogi Endre ur között felmerült sértések tisztázása céljából megbízatásunkhoz képest Balogi Endre ur lakásán 3 ízben megjelentünk, azonban öt egy ízben sem sikerült hon találnunk — Ezek után folyó év és hó 29-én levélben kértük fel Balogi Endre urat, miszerint levélben nyilatkoznai sziveskedjék az ön ellen elkövetett sértések tisztázásait illetőleg, esetleg május 30-án délután 5 órájára megbízottait a „Gömöri” fele vendéglőben kiküldeni lovagias kötelességének ismerje. Mi a kitűzött időben folyó hó 30-án a „Gömöri” vendéglőben pontosan megjelentünk, várva Balogi ur megbízottait — annyal is inkább, mert megkeresésünkre nyilatkozatot nem tett. — Az elérkezett idő, illetőleg 5 órákor egy ismeretlen ur, megbízottja Balogi urnak, egy levelet kézbesített részünkre, a mely szöveg szerint így hangzik:

Rimaszombat, május 30. 1894.

T. Szánthó N. urnak

Helyben (Gömöri-szálloda.)

Ön és előttem ösmeretlen társa által a varbóci jegyző ur állítólagos megbízásából tegnap, azaz folyó hó 29-én hozzám intézett levélre válaszólag tudatom, hogy egyáltalán nem érzem szükségét semminemű, sem nyilatkozatnak, sem intézkedésnek, annál kevésbé, mert ha a varbóci jegyző ur nálam, házzammal folyó hó 25-én sérelmet szenvedett, szabadságában áll sérelmét törvényes uton orvosolni.

Balogh Endre, s. k., h. köz- és váltó-ügyvéd.

Ezek után tisztelettel értesítjük uraságodat, miszerint ezen ügyet részünkről teljesen befejeztünk tekintjük.

Kelt Rimaszombatban, 1894. május hó 30-án.

Teljes tisztelettel:

Szánthó József.

Zubó Kálmán.

Nyilatkozat.

Folyó év május hó 25-én Balogi Endre köz- és váltó-ügyvéd ur engem saját lakásán többek előtt megsértett, miért is folyó év május hó 26-án Zubó Kálmán és Szánthó József urakat felkértem, miszerint jelenjenek meg nevezett ur lakásán és öt lovagias elégtétel adásra szólítsák föl, megbízottaim kötelességüknek eleget tettek, mivel nevezett urat három nap keresték, de sehol sem tudták föllelni, végre előleges fölszólítás folytán folyó év május hó 29-én egy levél érkezett részünkre, a melyben nevezett ur mindenféle lovagias elégtételtől eláll.

Ezekből kifolyólag én Balogi Endre köz- és váltó ügyvéd urat gyávának, vagyis oly egyének nyilvánítottam, ki sérténi szemtelenül tud, de az elégtétel adására, mint annak elfogadhatására képtelen. Varbócz, 1894. június hó 1-én.

Bucegh Alajos, körjegyző.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

Magán-hirdetések.

Nyers selyem Bastruhákra alkalmas kelméket öltönyönként 9 frt 50 kréért és jobb fajtájukat is — valamint fekete, fehér és színes selyemkelméket méterenként 45 kről 11 frt 65 krig — sima, kockázott, eszikozott, mintázott és damasztolt stb. minőségben (mintegy 240 fajtában és 2000 különböző szín s árnyalatban szállít; postabé és vámmentesen a privátmegrendelők lakására HENNEBERG G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHENB. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba ezünett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Pályázati hirdetmény.

2044. sz. — Gömörmegye rimaszombati járásába kebelezett Tamásfala, Alsó-Pokorágy, Felső-Pokorágy, Cserenesény és Zeherje kisközségekből alakított s Tamásfala székhellyel rendszeresített körjegyzői csoportban a **körjegyzői állás** elhalálózás folytán üresedésbe jöven, — annak választás utján leendő betöltésére az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §. alapján pályázatot nyitok.

Felhívom ennek folytán a pályázni óhajtokat, miszerint az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ának megfelelőleg felszerelt kérvényeiket, eddigi működéseket feltüntető bizonyítványaik kíséretében **1894-ik évi június hó 23-ig** bezárólag hozzám benyújtsák, mert a később beérkező pályázatokat figyelembe nem veszem.

Választás helyeül és idejeül: **Tamásfala község-házát és 1894. évi június hó 28-án** d. e. 10 óráját tűzöm ki.

Ezen jegyzői állással következő javadalmazások vannak összekötve:

1. Kézpénz-fizetés . . . . . 500 frt.
2. Irodai átalány . . . . . 10 frt.
3. A körön belül utazási átalány . . . . . 10 frt.
4. Természetben lakás hozzátartozó belsőséggel.
5. 1 1/2 hold szántóföld hasznélvezete.
6. 8 méter tűzifa irodafűtésre, és
7. Magánmunkálatok után a szabályrendeletileg megállapított munkadíj.

Nyustya, 1894. június hó.

Kubinyi, főszolgabíró.

Hirdetmény.

1975. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **kir. kincstár** végrehajthatóan **Balogh Ferenc** végrehajtást szenvedő elleni 75 frt 70 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtsai ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Gesztete községében fekvő a gesztetei 95. számú tjkvben 1. sorszám 44. hrszám alatt foglalt ház, udvar és kertből álló 48 frt becsértékű belsőségre s ugyanazon tjkvnyben 2---19. sor szám alatt felvett 257 frt becsértékű külsőség s erdő legelő illetőségére az árverést 304 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1894. évi augusztus hó 24-ik** napján délután 10 órákor Gesztete községbe a község házával megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át 4 frt 80 kr illetve 25 frt 70 kr kézpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-án kijelölt avadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1894. május hó 4-én.

A rimaszombati kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság.

Aldorffer, kir. trvszéki bíró.

István 10. Dr. Szabó Elemér 1, Kovács Frigyes 1, Weissenreher János 10, Kovács József ügyvéd 5, Dr. Smidt Atilla 1, Banezik Sámuel 2 forint. Folytatjuk.

A négyelet számadása szétküldetett az egyesület tagjainak. A kifogástalanul összeállított kimutatás szerint az egyesületnek 1893. május 1-től 1894. május 1-ig összes bevétele volt 1753 forint 35 kr., melyből árvek eltarására s másfajta segélyezésekre kiadott az egyelet 818 frt 39 kr., míg 461 frt 75 kr. tőkésített, 440 frt 21 kr. pedig folyó szükségletek fedezésére pénztári készletben tartatik. Vagyona az egyeletnek 17220 frt 27 kr. Ebből: egyeseknél kin levő alapítványok 2075 frt; rimaszombati takarékpénztári könyvben 8049 frt 15 kr; árválhái alap 468 frt 89 kr; gömörmegeyi nép- és iparbanki könyvben 5387 frt 02 kr; ugyanazon intézet részvényeiben 800 frt; kézpénz 440 frt 21 kr. — A virágzó egyesület évi közgyűlését — mint már említettük is — vasárnap, f. hó 17-én d. u. 2 órákor a rimaszombati takarékpénztár tanástermében fogja megtartani.

Névmagyarisítás. Geruska Sándor esztereki illetőségű hódmezővásárhelyi lakos úgy maga mint kiskoru Lenke és Zoltán gyermekei vezetékevének „Kárpáti”-ra kért átváltoztatása folyó évi 44456. számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Fényképész Jolsvan. Andrásy László helybeli kitűnő fényképész néhány napra átrándul Jolsvára, hogy szakmájában annyiszor kimutatott szép képzettségével az ottani közönség rendelkezésére álljon. Nem vagyunk annyira soványtá, hogy a jeles fényképész kárhozzatnók rövid időre tervezett távozásáért, belátjuk, hogy ez által is megvényk egyik városának és vidékének fog hasznos szolgálatot tenni, mind amellet hajtjuk, hogy minél előbb térjen vissza közéük, mert a fénykép-felvételekre legalkalmasabb időben a mi közönségünk is nehezen fogja öt nélkülözni csak néhány napig is.

Nyári mulatság. Kokován f. hó 3-án a Kisdödővő-alap javára tombolával összekötött jünialis a várakozáson felüli fényes eredményel sikerült. A kies „Boható” csak úgy visszhangzott a vigadók jókedvétől s nem volt ház, melynek lakói részt nem vettek volna benne. A jó kedvet fokozta egyrészt a kellemes jó idő s különösen a zél. A tombola tárgyak, melyek jelentékeny számban folytak be — köszönet és hála értők a nemesen gondolkodó hölgyeknek — körülbelül éjfélután lettek kisorolva.

A mulatság összes bevétele volt . . . 105 frt 10 kr.

Kiadása . . . . . 28 frt 37 kr.

Maradt tiszta jövedelem . . . . . 77 frt 03 kr.

Ehhez felülfizettek: Lovasányi Béla 50 kr. Banezik Samu 3 frt. Lipták Endre 50 kr. Bárdy István 50 kr. Takács József 50 kr. Neuman A. 50 kr. Schvarcz Miksa 50 kr. Maczek János 50 kr. Schreier Lajos 1 frt. Klein Mór 1 frt. Takács János 1 frt. Rheitarek N. 50 kr. Fahn Teodor 50 kr. Dr. Honéty 1 frt. Varga Mihályné R. Brézoról 50 kr. Knöpfler Károly 1 frt. Jeszny Gáspár 50 kr. Englert Lajos 50 kr. Pollák Márkus 1 frt. Seidner Bernát 1 frt. Reichman Róza 50 kr. Steiner Lajos 50 kr. Sztollár János 50 kr. Bukovina Antal 2 frt. Gyungya János 50 kr. Kovács Ferenc 50 kr. Gembiczky 1 frt. Tomesányi Pál 6 frt. Kálmár János 1 frt. Chotvács János 1 frt. Prinz Gottridné 1 frt. Scholer Miksa 1 frt. Mikola Aladár 1 frt.

Labbeli szállítás. Már eleve figyelmeztettük a láb belli iparosokat, hogy a honvédség számára 11410 pár bakkanes és 8590 pár könnyű cipő szállítandó a hazai kisiparosok által. Pótlólag figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a bakkanesok ára páronként 4 frt 92 kr., a cipők párja 4 frt 16 krban van megállapítva s a szállítás folyó év végéig eszközöndő, s a szállítási érték pedig 1895. január végén fog kifizettni. Az ajánlatok f. évi június hó 20-ig nyújtanóok be az illetékes ipartestületekhez, miután esküi ipartestületi tagok pályázhatnak. Újból melegen ajánljuk kisiparosaink figyelmebe e szállítást, melynél több iparos által e zélra létre jött alkalmi egyesület (ipartestületi tagokból) is tehet ajánlatot. Közlebbi felvilágosítást szivesen nyújt a miskolci kereskedelmi és iparkamara.

A rimaszombati polgári olvasóköri által kibocsátott 5%-ot jövedelmező, egyenkint 10 forint értékű ház-építési kötvényekből újabbán a következő értékek jegyzettek: Gömörmegeyi nép- és iparbank 20 drb kötv. 200 forint; Molnár Ferenc 1 drb kötv. 10 frt, özv. id. Káposztás Józsefné 3 drb kötv. 30 frt, Szontagh Károly 2 drb kötv. 20 frt, Szontagh Károlyné 3 drb kötv. 30 frt, dr. Zeherly István 2 drb kötv. 20 frt, id. Csapó János 1 drb kötv. 10 frt, Huszt Lajos 1 drb kötv. 10 frt, Haggerter Lajos 5 drb kötv. 50 frt, Lipták Imre 1 drb kötv. 10 frt. — Az eddig kimutatott 473 drb kötv. 4730 frt. Összesen 5120 frt. — Rimaszombat, 1894. június 12-én. Rónay Gyula, pénztárnok.

„Nemzeti Ujság.” Mint nekünk Budapestről levelezőnk írja, június 17-én a fővárosban új politikai napilap indul meg, mely iránt méltán mutatkozik már most is legnagyobb érdeklődés. Kétséget nem szenved, hogy ez az új lap, melynek czime „Nemzeti Ujság” lesz, mindjárt kezdettől fogva a legelső helyek egyikét foglalja majd el a hazai sajtóban. Erre nézve elegendő garanzéit nyújt a lap munkatársainak igazán fényes névsora. A lap felelős szerkesztője **Günther Antal** dr., helyettes szerkesztője pedig **Szeredai Leo** lesz, a kiket munkájukban a kipróbált kitűnő újságíróknak egy egész gárdája támogat. A lap vezérezikriói közt vannak: Apponyi Albert gróf. Horánszky Nándor, Kovács Albert, Hódossy Imre, Bartha Miklós, Bolgár Ferenc, Benedek Elek, Hock János, Acsády Ignác dr., szóval a lap igazán megérdemli, hogy érdeklődéssel várja minden újságolvasó. A „Nemzeti Ujság” különösen nagy súlyt fog fektetni a vidék életére, a vidék ügyes-bajos dolgaira, melyekkel fővárosi lapitásaink bizony-bizony nem sokat foglalkoztak eddig. Mindjárt az első számban a „Nemzeti Ujság” oly regény közlését kezdi meg, mely kétségtelenül a legnagyobb szenzációt fogja kelteni országosra. A mellett a „Nemzeti Ujság” egyike lesz a legolcsóbb napilapoknak, a mennyiben ára: egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt, 50 kr. egy hónapra 1 frt 20 kr. Szerkesztősége az Andrást-ut és Petőfi-utca sarkán (Petőfi-utca 16. sz. alatt) lesz, kiadóhivatala pedig Nagymező-utca 25. sz. alatt. A most belépő előfizetők június 17-ikétől július elsejéig ingyen kapják a „Nemzeti Ujság” ot.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN.

jubileumára vonatkozólag, az ünnepély sorrendjét előlege- sen következőleg állapította meg: Junius 22-én este a főgymnáziumi ifjúság faklyás-zenevel tisztelettel meg jubilans tanárát. Junius 23-án d. e. 10 órákor az ev. ref. templomban lefolyó ünnepély sorrendje a következő: 1. Alkalmi karének, előadja a rimaszombati dalárda. — 2. Elnöki megnyitó, Bornemisza László ig. vál. elnökötől. — 3. Az ünnepelt arezképének leleplezése Fábry János gimn. igazgató beszédével. — 4. Küldöttségek üdvözlése. — 5. Karének a rimaszombati dalárdától. Délután 1 órákor a „Három Rózsa” nagytermében közebéd. (Egy teríték ára 3 frt.) Délután 4 órákor a Széchenyi-kertben táncmulatság. — A részletes programot a bizottság az ünnepélyt közvetlenül megelőző napokban fogja megállapítani. Eddig a következő tanintézetek és testületek jelentették be a főgymnáziumi igazgatójánál az ünnepélyen való részvételüket: a sárospataki főiskola, a rosznyói ág. ev. és róm. kath. főgymnáziumok, a tiszaí ág. ev. és tiszáninneni ev. ref. egyházkerületek, gömöri ev. ref. egyházmegye, kishonti ág. ev. esperesség, továbbá a rimaszombati egyházi és világi testületek.

Dr. Marikovszky István rimaszécsi járásorvos, Koburg hercegei balogvári uradalmanak orvosa, a rimaszombati orvosi kar egyik kiválóan képzett és közkedveltségnek örvendő tagja a tisztii orvosi vizsgát teljes sikerrel letette; mihez neki őszintén gratulálunk!

S. Szabó Józsefet, lapunk kitűnő munkatársát, ki azelőtt a rimaszombati főgymnázium tanára volt, — mint őszinte örömmel értesülünk: a debreczeni ev. ref. főiskolához választották meg rendes tanárnak. A szép előmenetelhez, mint jól megérdemelt kitüntetéshez tiszta szívvel gratulálunk!

Eljegyzés. Dr. Siró Zsigmond, a 3-ik sz. Hadik huszárezred ezredorvosa, néhai Siró Sámuel volt pádári ev. lelkész jeles fia, megyénk szülötte, a mult napokban váltott jegyet Nagy-Kikindán Kada Arankával — A vőlegény sógora Csabay Pál balogi ref. lelkésznek, s az ifjú pár szép frigyéhez széles körű rokonság járul őszinte szerencsekívánatokkal.

Gazdasági tudósító. A földművelésügyi miniszter Zapotóczy Endre sumjáci plébánost, megyénk nagyrőcei járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Sárospatak József rosznyói kir. járásbírói joggyakornokot a sátorlaj-új helyi királyi törvényszékhez aljegyzővé, — Lenke J. László járásbírói irnokot a rosznyói járásbíróshoz segéd-telekkönyvezetővé, — a pénzügyminiszter pedig Kórody Jenő adóhivatali gyakornokot a nagyrőcei adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitzté nevezte ki.

Alapszabály-megerősítés. A hivatalos lap f. hó 12-én megjelent számában van közzétéve, hogy a belügyminiszter 45984. sz. alatt a feled i casino alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Telekkönyv Tornalyan. A „Budapesti Közlöny” június 10-én vasárnap megjelent száma közli a következő miniszteri rendeletet: „22209/94. J. M. szám. Az 1871. évi XXXI. t. czikk 24-ik §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva, a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fenntartása mellett, a rimaszombati kir. törvényszék kerületében lévő **tornalyai kir. járásbíróiságot** saját területén 1894. évi október hó 1-ső napjától kezdve, telekkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel ruházom fel. — Budapest, 1894. június hó 5-én, a miniszter helyett: Erdély, s. k. államtitkár.

Műkedvelői előadás a dalárda javára. A „gömörmegeyi díjnoksegélyző egyesület”, mely életre valóságát már több ízben belbizonyította s nem egy alkalommal nyújtott kifogástalan előadásaival közönségünknek művelvezetet, jövő hó július 7-ik napján a helybeli dalárda javára színi-előadást rendez. Színre fog kerülni Tóth Ede három felvonásos énekes népszínműve: „A kintornás család.” Mint halljuk a szerepek jó kezében vannak s így remélhető, hogy ezen műkedvelői előadás ismét egyike lesz azoknak, mely közönségünk élvezését a legnagyobb mértékben kielégítendi. A jótékonykezél iránti tekintetből a rendezendő színi előadásra már most felhívjuk minden szempért és nemesért lelkesülni tudó közönségünk figyelmét.

A Baksay István nevének megörökítésére teendő alapítványhoz folytatólag a jeles tanár volt tanítványai közül a következők járultak: Batta György 5 frt, Beecsé Bálint 1 forint, Lám Gyula 1 frt, Nagy Pál 1 frt, Dr. Plichta Samu 10 frt, Baslidesz János 5 frt, Veres Imre 10, Ambrózy József 2 frt, Hörk János 3 frt, Pasuth Mihály 2, Kuhinka Géza 5, Geduly Elek 2 frt, Csabay József 1, Gyura Adolf 5, Serovieza Mátyás gyűjtése 8 frt 30 kr., Husek Ferenc 2, Lengyel László 2, Gasko Gyula 2, Bikk József 2, Horváth László 2, Bábai Bálint 1, Bábai István 1, Farkas Gyula ügyvéd 10, Borbély László 10, Liszky János 5, Magyar István 5, Szuhay Benedek 2, Boczko Dániel 5, Hegedűs Viktor 1, Soós Barna 2, Farkas Gyula 1, Severlei Zoltán 2, Ösváth Bertalan tanító 1, Kujnis Gyula 10, Dapsy Viktor 10, Szabó Gyula 1, Martinyi József 5, Lefler Sámuel 5, Káposztás János 5, Pósa Lajos lelkész 1, Terray István 5, Hörk István 3, Alitisz Miklós 5, Mihalik Dezső 10, Ösváth Zoltán 1, Perjésy László 5, Kemény Andor 5, Dr. Török János 5, Czéner Andor 1, Dr. Istók Barna 5, Csorba Kálmán 1, Bornemisza István 10, Trajtler János 1, Molnár József lelkész 1, Szabó Kálmán 1, id. Szentmiklóssy István 5, Borsody Béla 1, Somoskeőy Arzén 5, Birnstingel Aurél 5, Klemba Pál 1, Broczky Gyula 5, S. Szabó József 5, Dr. Tóth János 2, Bradovka Károly 1, Ziman Dániel 1, Vlaho Gyula 50 kr. Terhes Lajos 10, Simon Mihály 1, Percz József 1, Fábry Ödön 2, Czinyéry Barna 1, Kishonthy Akos 2, Szkaliczki Ádám 1, Lukovics Dezső 1, Glózer Rezső 1, Löcherer Gyula 1, Csider László 5, Dr. Hoffman Adolf 5, Svehla Gusztáv 1, Dr. Terray Lajos 1, Terray Gyula 5, Dr. Sramko Andor 2, Okolicsányi János 10, Laczek Gyula 2, Fábry Alfréd 3, Fáy László 5, Fáy Béla 5, Prúnyi Vilmos gyűjtése 5, Szlopovszky Péter 1, Jerem Viktor 1, Putnok Mór 5, Repezky Andor 5, Kubinyi Géza 2, Hámos Zoltán 5, Mariássy Gyula 1, Diószeghy Zsigmond 5, Szontagh Zoltán 2, Hámos László 5, Hámos Aladár 10. Két uri ember 7. A. A. 1, gróf Almássy Arthur 2, Hörk József 1 forint. Klanczay László 5, Király Mihály 1, ifj. Danis Márton 2, Turesányi Ödön 5, Marikovszky Géza 5, Dr. Bernáth

Ügyfeleim s a jogkereső közönséggel tisztelettel tudatom, hogy

ügyvédi irodámat

Andrássy-ut 3. szám alatti (Kir. Törvényszék mellett) házamba tettem át.

Rimaszombat, 1894. május 23.

3-3 **Iustitiorisz Endre, ügyvéd.**

Hirdetmény.

128. szám. — Alulírt kiküldött végrehajtó, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírótság 359. számú végzés által **Kohn Miksa** javára **Stelkovics László** alsó-hangonyi lakos ellen 236 frt tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróság lefoglalt és 365 frtra beesült szarvasmarhák és lóól álló ingóságok 236 frt tőke, ennek 1893. évi december hó 15. napjától járó kamatai 24 frt 44 kr. megállapított eddigi 90 kr. jelen hirdetményi és az ez utáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírótság 699. számú kiküldést rendelő végzése folytán Alsó-Hangonyon leendő eszközésére **1894. évi június hó 26-ik** napjának délután 2 órája határidőül kütöztetik és ahhoz venni szándékozók ezenel megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszées, 1894. évi június hó 9-ik napján.
Salamon Béla, kir. bírósági végrehajtó.

Birtokeladás.

Gömörvármegyében, a rimaszécsi vasúti állomáshoz fél órányira:

1. **Susa** község határában: szántóföld rét és erdőből álló tagosított birtok . . . 573 hold.
2. **Csobánka** pusztán: föld, rét, kerülő-lak . . . . . 35 hold.
3. **Harmacz** község határában: rét egy tagban . . . . . 78 hold.

Összesen: 686 hold.

épületekkel, marhával s teljes gazdasági felszereléssel, esetleg a folyó évi összes terméssel is szabad kézből eladó.

Értekezhetni **Bronts István** tulajdonossal **Rimaszombatban.** 3-3

Hirdetmény.

1976. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **királyi kincstár** végrehajtható **Csank Anna, Amália és István** végrehajtást szenvedő elleni 67 frt 56 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Gesztete községben fekvő, a Gesztetei 77. számú telekjegyzőkönyvben foglalt s végrehajtást szenvedő **Csank Anna, Amália és István** tulajdonát képező 43. 39/a hrsz. 43. sorsz. ház s belsősegre 48 frt becsértékben és 363/a, 451/a, 553/a, 241a/3. helyrajzi sz. külsőségre s az ehhez tartozó $\frac{3}{8}$ urbéri birtok utáni legelő illetőségre 362 frt 40 kr. becsértékben s ekként összesen az árverést 410 frt 40 kr. ban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1894-ik évi augusztus hó 2-ik** napján délelőtti 10 órakor Gesztete község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 4 frt 80 krt, illetve 36 forint 24 krajczárt készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított s az 1881. november 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881-ik LX-ik t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1894. évi április hó 28.
A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Altdorffer, kir. tsvzéki bíró.

Birtokbérlet.

Özvegy **Ujházy Tivadarné** született **Matlatszky Irma** osgyáni tagosított

birtoka,

mely áll 175 kat hold szántóföld, 45 kat hold rét, 320 kat hold legelőből, a megfelelő gazdasági épületekkel több évre bérbe kiadó.

Értekezhetni a tulajdonosnóvel.

Rimaszombat, Kossuth-utca 3. szám.

2-3 **Ujházy Tivadarné.**

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

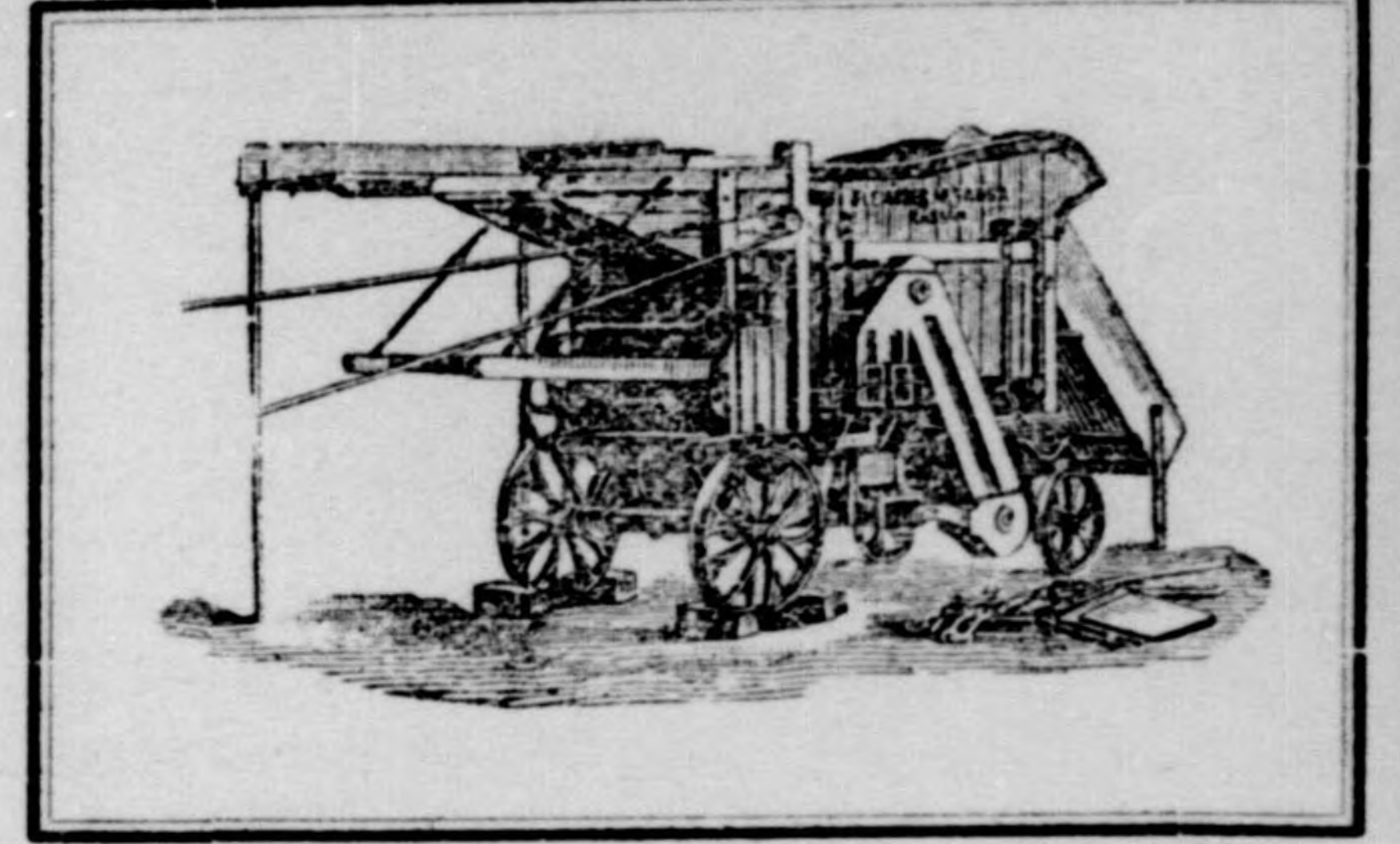
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóbírnó gépeit a **közeledő nyari idényre**, nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással, járgány vagy gözmozdony általi hajtásra.

Kézi-cséplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva. szalmarázói készülékekkel vagy a nélkül.

Backer- és magtar-rostait, továbbá mindennemű **szivattyúkat, gőzgepeket és gőzkazánokat.** — **Szeszgyár-berendezéseket**, m. péld. **Henze főzők, kavará-készületek, maláta- és burgonya-zúzókat**, stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletet** tartjuk allandoan. **Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödenk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.**

2-6

Occassio.

Van szerenésém a nagyérdemű közönségnek teljes tisztelettel becses tudomására juttatni, hogy az **idény előhaladottsága miatt a nyari divat-czikkeket**

mélyen leszállított áron

árusítom el. — Az előnyös alkalom felhasználását midőn becses figyelmébe ajánlom, különösen a következő czikkeket óhajtom olesón eladni, u. m.: **perkalok, atlasz-szaténok, mindenféle maradék-szövetek, női-, férfi- és fiu-kalapok, blouzok, ruhácskák, napernyők** stb. stb. — Különös figyelmébe ajánlom **női-, férfi-, fiu- és leány- bőrczipő-raktarait.**

1-3

Teljes tisztelettel:
Reisz József
Rimaszombatban.

Occassio.

A raktár tulhalmozottsága miatt

ENGEL ADOLF

rőfös- és divatáru-kereskedésében Rimaszombatban, főtéren, saját házában,

a raktár tulhalmozottsága miatt a mult évről felmaradt **francia battisztek, atlasz-szateinek, mosó toillek**, ugyszintén **maradék szövetek és darab-áruk**

mélyen leszállított áron elárusíttatnak.

A mélyen tisztelt hölgyközönség felkéretik a kedvező alkalom felhasználására s szükségletének **olesó áron való beszerzésére.**

A n. é. közönség előzékeny kiszolgálásban részesül.

Kedvező alkalom!

Mélyen leszállított árak!

„NEMZETI UJSÁG”

ezim alatt június 17-ikén Budapesten új politikai napilap indul meg, mely, mint a nemzeti párt hivatalos lapja, őszinte szókimondással harezolni fog a jelenlegi kormányrendszer ellen és becsületesen fog küzdeni a nemzeti érdekekért. A

„Nemzeti Ujság” felelős szerkesztője **Günther Antal dr.**, helyettes szerkesztője **Szerepai Leo**, a kiket a magyar sajtó legkiválóbb munkásai támogatnak. A

„Nemzeti Ujság” előre is felhívja a közönség figyelmét kitünő vezérezikre, melyeket többek közt **Apponyi Albert gróf, Horánszky Nándor, Kovács Albert, Hódossy Imre, Bartha Miklós, Bolgár Perencz, Benedek Elek, Hock János, Acsády Ignác dr.** stb. irnak. Ugyanily kiváló erők szerkesztik a

„Nemzeti Ujság” minden egyes rovatát. Mindjárt az első számban **szenczációs regény** közlését kezdi meg a

„Nemzeti Ujság” mely nagy sulyt fog fektetni arra, hogy gyorsan és megbízhatóan, elfogulatlanul informálja a közönséget. Böven fog foglalkozni a

„Nemzeti Ujság” a **vidéki élettel**, adni fog bő **közgazdasági rovatot**, mely hasznos tájékoztatója és tanácsadója lesz minden üzletembernek és gazdának. Lesz a lapnak allandó **divatrovata**, kitünően szerkesztett **egészségügyi és jogügyi** rovata. A szerkesztői üzenetek rovatában díjtalanul és azonnal ad felvilágosítást a

„Nemzeti Ujság” minden olvasójának, minden kérdésben. A lapnak az ország minden legkisebb helyén van levelezője, de a mellett külön levelezőket tart a világ minden nagy városában, ugy, hogy a

„Nemzeti Ujság” a leggyorsabban és legmegbízhatóbban fog közölhetni minden hírt. A

„Nemzeti Ujság” a kormány tulkapásainak szigorú ellenőre, s a magyar nép szabadságának hű szószólója, az igazi egyenlőségnek lelkes harezosa lesz. A

„Nemzeti Ujság” egyuttal a legolcsóbb napilap is. 1-3

Előfizetési ára:

egész évre	14 frt — kr.	negyed évre	3 frt 50 kr.
fél évre	7 frt — kr.	egy hónapra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr. — Kapható minden hírlapelárusítónál.

Most belépő előfizetők június 17-étől július 1-éig, tehát egy félhónapon át **ingyen** kappják a lapot. Mutatványszámokat készségesen küld a kiadóhivatal.

„Nemzeti Ujság” szerkesztősége

Budapest, Petőfi-utca 16.
(az Andrássy-ut és Petőfi-utca sarkán)

„Nemzeti Ujság” kiadóhivatala

Budapest, VI. ker., nagymező-utca 25.